

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas

Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkei Agnei Širinskienei
Kopija: Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto nariams

2019 m. kovo 28 d.
NSMOT Nr. 19/03/28/1

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 609, 650 IR 661 STRAIPSNŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII P-2536 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 5 IR 21 STRAIPSNŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII P 2537

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas (toliau – NSMOT) yra nevyriausybinių skėtinė organizacija vienijanti 50 nevyriausybinių organizacijų. NSMOT nariai veikia 49 savivaldybėse, o jų veikla grindžiama darbu su šiomis socialinėmis grupėmis: socialinės rizikos šeimos, neįgalieji, asmenys, sergantys priklausomybės ligomis, nuteistieji ir asmenys, paleisti iš įkalinimo įstaigų, prekybos žmonėmis ir prostitucijos aukos, psichikos ligomis sergantys asmenys bei kitos grupės, kurios gali susidurti su skurdu ar socialine atskirtimi.

NSMOT nariai ilgus metus reiškė susirūpinimą, kad skolų išieškojimo tvarka neskatino žmonių dirbti legaliai ir vedė į skurdo ir neaktyvumo spąstus, t

odėl nevyriausybinių organizacijų, dirbančių skurdo ir socialinės atskirties mažinimo srityje, džiaugiasi reformomis skolų išieškojimo srityje.

Taip pat palaikome tuos siūlymus, kurie numato papildomų vykdymo išlaidų atsisakymą, skolų išieškojimo proceso skaidrinimo didinimą ir siūlymą, kad visas vieno skolininko bylas vykdytų vienas antstolis. Tuo pačiu siūlome keisti ir kitas Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) nuostatas, kurios prisidėtų prie kompleksiško skolų išieškojimo tvarkos suregulavimo.

1. CPK 736 straipsnis numato išskaitą iš darbo užmokesčio ir jam prilygtinų pajamų apribojimus, nustatant procentinę dalį, kuri gali būti išieškoma. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu skolų išieškojimo praktikoje pajamos iš individualios veiklos nėra prilygintinos darbo pajamoms. Tai reiškia, kad vadovaujantis CPK 668 1 dalimi asmens pajamos gali būti atskaitomos iki minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydžio sumos, o nuo 2020 liepos 1 d. įsigaliosiantys CPK 689 straipsnio, 6 dalies pakeitimai asmenims paliks lėšas, prilygstančias minimalių vartojimo poreikių dydžiui (toliau – MVPD, 2019 m. – 251 Eur).

Pažymėtina, kad šiuo metu CPK 737 straipsnyje numatoma, kad pajamos iš žemės ūkio yra prilygintinos darbo pajamoms. Nėra aišku, kodėl tik pajamos iš šios veiklos yra prilygintinos darbo pajamoms. Šiuo atveju grynosios pajamos iš individualios veiklos turėtų būti traktuojamos vienodai – neatsižvelgiant į jų kilmę.

Be to, tokia tvarka nepalieka sumos, reikalingos oriam išgyvenimui, ypatingai jeigu asmuo turi išlaikytinų asmenų ir jeigu pajamos, gautos iš individualios veiklos, yra vienintelės namų ūkio pajamos. Galiausiai, nėra atsižvelgiama į tai, kad asmenys, užsiimantys individualia veikla, privalo atidėti tam tikrą pajamų dalį, kuri skirta sumokėti mokesčiams. Taigi, nuskaitant iki MMA (atitinkami nuo 2020 m. iki MVPD) asmenims nesudaromos sąlygos atidėti dalį pajamų sumokėti mokesčiams bei galimai skatinamas jų pasitraukimas į šešėlį.

2. Minėtas CPK 737 straipsnis numato, kad pensijos, išskyrus mokamas pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą, yra prilyginamos darbo pajamoms. Vis dėlto, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymas numato, kad jeigu dalyvio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra mažesnis arba lygus 3 000 eurų, mokama vienkartinė pensijų išmoka.

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas

Pagal šiuo metu galiojančią tvarką, vadovaujantis CPK 668 1 dalimi asmens pajamos gali būti atskaitomos iki MMA dydžio sumos, o nuo 2020 liepos 1 d. įsigaliosiantys CPK 689 straipsnio, 6 dalies pakeitimai asmenims paliks lėšas, prilygstančias MVPD dydžiui.

Tokiu būdu asmeniui, turinčiam įsiskolinimų, paliekama itin maža pinigų suma. Asmuo, kuris ilgą laiką kaupė pensijų turtą ir gavo žemesnes pajamas, nesudaromos sąlygos palengvinti savo buitį, taupyti pinigus ir užsitikrinti bent kiek oresnę senatvę. Taip pat pastebėtina, kad didelė dalis žmonių, kurie kaupia senatvei ir turi įsiskolinimų, nėra tinkamai informuoti apie jiems gresiančius itin griežtus pensijų išmokų atskaitymus.

Tuo tarpu vienkartinės pensijų išmokos prilyginimas periodinėms pensijų išmokoms užtikrintų kiek didesnę vienkartinės pensijų išmokos sumą, o tuo pačiu ir oresnę senatvę.

Dėl šių priežasčių siūlome pakeisti CPK 737 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

737 straipsnis. Išieškojimas iš kitų skolininko pajamų, prilygintų darbo užmokesčiui

Išieškojimo iš darbo užmokesčio taisyklės taip pat taikomos ir išieškant iš skolininkui priklausančių:

1) grynųjų pajamų iš individualios veiklos, įskaitant pajamas, gautas verčiantis veikla pagal verslo liudijimą ir individualios veiklos vykdymo pažymą;

2) autorinio atlyginimo už literatūros, mokslo ar meno kūrinį ir išradimą, dėl kurio išduotas patentas;

3) mokinių, studentų stipendijų;

4) sumų, gaunamų atlyginti žalai, padarytai suluošinimu ar kitaip sužalojus sveikatą, taip pat atėmus maitintojo gyvybę;

5) laimėjimų loterijose, konkursuose, varžybose;

6) dividendų;

7) pensijų, įskaitant vienkartinės pensijų išmokas, išskyrus mokamas pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą (toliau – Šalpos pensijų įstatymas).

Maloniai prašome informuoti, kai šis klausimas bus svarstomas komitete el. paštu: info@stopskurdas.lt

Direktorė

Aistė Adomavičienė